Dincolo de cei șapte ani de-acasă...

(Urmare din pag. 1)

IONEL DRÎMBĂ : Există anumite lacune de educație, observabile în manifestările unora dintre sportivii noștri. Am constatat că ele apar mai frecvent în interiorul ramurilor de sport mai puțin dezvoltate. E un fapt de observație personal. Iată cum mi-l explic. **Din lipsa unui mare număr de sportivi valoroși și datorită foamei de rezultate, în aceste sectoare se oferă mult, se cere puțin, iar la abaterile de tot felul se răspunde prin concesii.** În sporturile puternice, evoluate, cum ar fi handbalul la noi, atmosfera e mai severă, nu se iartă nimic, nici celor mai talentați. Această idee poate fi un util punct de pornire.

EMIL GHIBU : Cele subliniate de Ionel Drîmbă, **confirmă o realitate întîlnită în toate loturile de sportivi români, aureolate prin rezultate mari** (caiac-canoe, lupte greco-romane, box, scrimă, handbal, unele probe din atletism, rugby). **În cadrul acestor colective problemele educative sînt bine rezolvate, la fel cu cele de instruire sportivă.** Prin urmare, practica adevereşte un principiu : **LEGATURA INSEPARABILĂ DINTRE INSTRUIRE ŞI EDUCAŢIE.** Calitatea educației influențează cel puțin în egală măsură performanțele ca și valoarea metodelor de selecție și pregătire. Indisciplina, lipsa de preocupare și de calificare pentru munca de educație, ignorarea legăturii dintre activitatea sportivă și cea profesională etc. au condus constant la insuccese.

OVIDIU BĂDINA : Voi lărgi puțin sfera dezbaterii, vorbind despre contextul în care trebuie privit sportul și sportivul. Uităm adesea că sportivul este un om care trăiește într-un mediu dat și îl privim numai ca pe un ins obligat să obțină performanțe. În mod normal, s-ar cuveni apreciat ca specialist într-o ramură de activitate sportivă, dar și ca om, ca cetățean încius într-un anumit context, într-un sistem de relații sociale și de muncă, un individ ce se manifestă pe multiple planuri și, din această cauză, trebuie să aibă un orizont larg. Rupînd sportivul de contextul existenței sale se comite o gravă eroare.

De ce avem situații mai bune în unele ramuri de sport și mai puțin bune în altele ? De ce avem multe greutăți în unele sectoare și mai puține în altele ? S-ar părea că diferențele sînt determinate de numărul celor care practică anumite sporturi. Cu cît numărul de sportivi buni într-o ramură sau alta este mai mic, cu atît atitudinile concesive sînt mai mari. Fiecare disciplină sportivă are o atmosferă proprie, mentalități aparte, care sînt întreținute — corect sau nu — de oameni supuși și ei aceleiași transformări. În ce loc, în ce ambianță și în ce mod se inițiază copiii în felurite ramuri sportive, iată elemente care lasă uneori amprente puternice asupra modului lor de comportare nu numai pe terenul de sport, ci și în viață.

Se poate aminti și un alt aspect : antrenorul și relația dintre el și jucător, dintre el și echipă. După părerea mea, antrenorul trebuie să fie un pedagog desăvîrșit, un foarte bun specialist, dar și un om cult. În condițiile de față, nu mai este suficient ca antrenorul să fie doar un fost jucător, un fost sportiv. Sînt multe alte condiții și calități ce trebuie îndeplinite. Trebuie să recunoaștem că profesia antrenorului este dificilă, deoarece pregătirea unei echipe nu admite rețete universal valabile. Cu sportivii trebuie desfășurată o activitate nuanțată, în funcție de nenumărate particularități. Fiecare sportiv este o entitate aparte și trebuie tratat diferențiat. Din fiecare, bine analizat și cunoscut de către antrenor, se poate scoate mult mai mult decît s-ar crede la prima vedere.

PAUL POPESCU-NEVEANU : Există un cadru social și unul imediat de organizare, care influențează formarea oamenilor. Uneori, ultimul face impresia că are o pondere mai mare. Nu întîmplător de cîte ori se semnalează deficiențe într-o ramură de sport sau într-un club, se aduc în discuție elementele esențiale : sistem de organizare, regimul de lucru, competența specialiștilor etc.

Sportul nostru are o specificitate de care trebuie ținut cont : este un sport de performanță făcut cu amatori. Aici poate fi găsit un izvor al echivocului, al dificultăților cunoscute. În sportul profesionist raporturile sînt mai dure. Există modalități juridice de reglementare a conduitei sportive. Există un statut, pe care sportivul este obligat să-l respecte prin constrîngere.

În structura sportului nostru trebuie să găsim modalitatea de a trage la răspundere pe cei cu înclinație spre abateri. Se investește mult în sport. Nu contează că sumele provin de la Ministerul Învățămîntului, al Căilor Ferate, sau de la alte departamente. Toți banii sînt, în fond, din buzunarul statului și atunci trebuie luate toate măsurile pentru a fi cheltuiți cu randament. Nu propunem neapărat să-i penalizăm pe sportivi. Dar trebuie găsită o reglementare a drepturilor acestora, cu efect educativ și stimulativ. Altfel, se instituie privilegiul de profitori pentru unii oameni. Să existe o cotă de toleranță, dar este necesară mult mai multă precizie decît în prezent.

În altă ordine, cred că baza de masă a sportului de performanță trebuie mai mult dezvoltată. Numai cînd ai rezerve multe îți poți permite să le selecționezi nu unilateral, ci pe multiple criterii, inclusiv de educație și cultură. Dacă tînărul înzestrat pentru performanță va fi o personalitate armonios dezvoltată, un om întreg la trup și la cuget, poți avea garanția că nu o să-și compromită dotația lui nativă.

În corespondență cu tema educației sportivilor cred că ar fi necesar să se procedeze aproximativ astfel. În echipele școlare și studențești să nu fie menținuți decît cei ce-și realizează sarcinile de școlaritate; iar în celelalte echipe vizînd performanțe, să rămînă numai cei preocupați să-și asigure în paralel o calificare.

Am scris cîndva în ziarul „SPORTUL" această idee : componența intelectuală devine preponderentă ; altfel nu se poate rezista în fața unei echipe ca A.C. Milan, de pildă. **Activitatea sportivă nu mai este o chestiune care se testează doar prin dinamometru, ci o probă de realizare a însușirilor fizice și tehnice prin ingeniozități de toate felurile. Ideea e valabilă și pentru scrimă și pentru fotbal** etc. Dacă ești diletant, e altceva. Dar dacă vrei să devii sportiv de elită, mai ales în condițiile în care nu declari sportul profesiune (cu toate implicațiile ei), fără să ai serioase preocupări pentru latura intelectuală devine periculos și pentru evoluția activității sportive și pentru sportivii înșiși. Ei se vor dezechilibra la un moment dat, în lipsa acestui suport. Există pericolul ca ei să nu „se mai regăsească", mai ales atunci cînd vor ieși din „circulație" (la circa 30 de ani), sau să devină hrăpăreți și îngîmfați în etapa de activitate sportivă.

EMIL GHIBU : Mai sînt glasuri care nu susțin această idee. Noi sîntem de acord cu ea. Componența intelectuală, de cultură generală a sportivului de performanță, este o prezență sine qua non în antrenament, concurs, viața socială și particulară. Cota la care au ajuns performanțele o pretinde în mod absolut. **Sportivii mari de la noi, sau din alte țări, se remarcă printr-un bun nivel de cultură generală. Acest lucru a devenit clar.** Dar, mai sînt unii care susțin că, spre exemplu, un fotbalist nu trebuie să știe decît cum se lovește bine mingea cu piciorul și în rest nu contează cum se comportă și ce face.

PAUL POPESCU-NEVEANU : Există un adevăr psihologic și anume : unilateralitatea duce, la un moment dat, la plafonare. În orice domeniu, inclusiv sportul. De aceea mi-aș îngădui niște asociații poate hazardate. Se poate ca cineva să fie excelent scrimer pentru că este pictor, sau foarte bun șahist pentru că este matematician. Trebuie asigurată multilateralitatea omului. Ea va da sens vieții sale, chiar dacă va trăi 100 de ani, în toate perioadele. Sportul de performanță presupune o realizare majoră, este ceva neobișnuit, izvorăște din masă, însă o depășește devenind o formă de creație. Or, conform teoriilor contemporane aceste autodepășiri excepționale se pot realiza în două feluri : printr-o dezvoltare armonioasă a tuturor disponibilităților unor personalități evoluate (aș cita din fotbal pe Constantin, de pildă, pe Ghergheli, oameni echilibrați care s-au dezvoltat armonios). A doua formulă, aceea a unui dezechilibru funciar cum sînt cazurile Mureșan, Iancu, Coman etc.

Există deci două tipuri de sportivi : **unul care se realizează în virtutea unei dezvoltări de ansamblu ; altul marcat de un dezechilibru, care îi prejudiciază posibilitățile de realizare.** În condițiile unei penurii de cadre trebuie să-i folosești și pe unii și pe alții. Dar pe cei din ultima categorie nu se poate conta prea mult.

În momentul cînd cineva devine sportiv ideal, cînd unii copii nu știu cine este Newton, dar știu cine este Pele, trebuie să se dea serios alarma, căci prea multe echivocuri se folosesc în presă. Ziarul ar trebui să spună pe față : „dv. îl admirați pe cutare, dar iată de ce în duminica aceea a fost deplorabil ! Uitați ce face". Să se relateze tot timpul și să se ceară interdicție pentru evoluția publică a unor astfel de oameni ; iar, pînă la urmă să fie excluși. Fiindcă îndată ce devii o vedetă, obligațiile sporesc enorm.

Prima măsură pe care o supun atenției dv. ar fi aceea a unei cenzuri, a unei presiuni exercitate prin presă, prin discuții, prin aprecieri, prin scrisori. Cei ce reprezintă națiunea, forța ei, ingeniozitatea ei, pe o anumită linie, trebuie înzestrați cu un spirit de răspundere pe măsură. Este necesăr de instituit un dialog cu masele de oameni, prin presă și prin alte mijloace.

Eu dacă ar trebui să-mi spun cuvîntul ca psiholog, alături de medic, în chestiunea selecției și pregătirii unei echipe, aș prefera să elimin o individualitate neintegrabilă în grup, chiar dacă are indici superiori de calități sportive, preferînd pe un altul mijlociu dar compatibil. A nu se înțelege că sînt împotriva personalităților marcante. Nici vorbă, ele contează enorm, dar numai dacă sînt integrabile.

OVIDIU BĂDINA : Aș sugerat două idei, ce se cuvin subliniate. Necesitatea folosirii nu numai a tehnicianului și medicului sportiv, ci și a psihologului în pregătirea performerilor. Este o chestiune care începe să prindă deja pe ici, pe colo.

Altă chestiune este relația dintre jucători-antrenor-club. Se pun mai multe probleme : competența educativă a antrenorului și conducătorilor de asociații, cluburi sportive, și delimitarea fermă a atribuțiilor acestora (ingerința clubului în domeniul responsabilității antrenorilor e uneori declanșată de erorile acestora, și cite situații neplăcute nu s-au produs din această cauză). Gradul de calificare și conștiința sentimentului responsabilității conducătorilor e o chestiune însemnată. Se ignoră, în fapt, acest lucru. Nu se face o selecție și o pregătire organizată a acestora. Sînt, de regulă, numiți conducători peste noapte, în legătură cu vreo calitate tangențială funcției.

GH. DUMITRESCU : Voi afirma ceva poate șocant la prima vedere. Cred că este mai ușor de pregătit un tînăr ca să devină chimist, medic, sau psiholog, decît să formezi și să educi un performer. De ultimul trebuie să te ocupi mai complex. Totul interesează în cazul lui. Sistemul osos și muscular, marile funcții, organele de simț și sistemul nervos, multiplele aspecte ale caracterului și personalității, comportarea lui în viața socială și în situațiile limită întîlnite în activitatea sportivă. Iată pentru ce educația tînărului sportiv presupune numeroase direcții de acțiune. În cazul fotbaliștilor, de pildă, eu aș propune să vorbim despre educarea piciorului. Acest segment nu trebuie văzut ca fiind format numai din os, mușchi și ligamente. Este necesar să admitem că piciorul este legat de creier, după cum și mîna dulgherului sau a timplarului este corelată cu etajul superior al sistemului nervos. În timpul jocului, toate calitățile sau defectele de ordin intelectual ale individului, se exprimă prin acțiunile piciorului, devenit astfel organ al inteligenței.

Am impresia că antrenorii noștri de fotbal nu prea au în vedere aceste filiații, nu se ocupă de educarea piciorului în această viziune. Ei lasă frecvent începătorul să execute un anumit procedeu tehnic fără efort, fără solicitări dificile, fără varietate și diversitate. Așa încep să se instaureze deprinderi tiranice, stereotipuri, care înseamnă în fond anchilozarea segmentului. Antrenorul trebuie să fie un om extrem de avizat. El nu trebuie să formeze un sistem de deprinderi pentru picior, ci să educe piciorul într-o maleabilitate polivalentă.

Aș mai vrea să discut despre inteligență în legătură cu sportul. Cînd se afirmă despre un fotbalist că joacă inteligent, afirmația nu trebuie considerată abuzivă. Aș introduce o distincție care să clarifice ce sens acordăm aici noțiunii de inteligență. Există o inteligență teoretică și alta practică. Inteligența filozofului e alta decît a metalurgistului, de pildă ; cunosc elevi cu nota 10 la fizică, dar care nu știu să repare o siguranță defectă. Sînt stingaci, deși teoretic îți pot vorbi despre o instalație electrică.

Am întîlnit profesori de liceu care susțineau că practicarea sportului nu antrenează inteligența. E fals. În sport întîlnim pilde de inteligență, desigur, specifice ca în orice domeniu. Un tînăr căruia îi lipsește acest atribut va putea învăța șapte manuale despre tactică, dar nu va ști ce hotărîre să ia pe teren într-o fracțiune de secundă. Din păcate, nu prea avem mijloace de a depista inteligența specifică la care ne referim. Împreună cu alți colegi, am realizat ceva în această direcție și rezultatul unor astfel de cercetări ar trebui utilizat în practică.

OVIDIU BĂDINA : Există, într-adevăr, o problemă a inteligenței sportive cu date particulare de la ramură la ramură.

REDACȚIA : Atingerea și depășirea performanțelor actuale necesită o pregătire din ce în ce mai pretențioasă și mai dură. Ele sînt accesibile numai celor înzestrați și pe plan psihic, moral, cu atribute excelente. Cu alte cuvinte, marile performanțe nu mai sînt accesibile decît indivizilor extrem de dotați, unor organisme și caractere robuste, care acceptă poate și din pușin fanatism un regim de viață și de lucru extrem de aspru. În raport cu aceste condiții, atitudinea sportivilor a început să fie divizată. Unii nu mai pot face atîtea sacrificii sau nu mai vor să le accepte. Această evidență manifestată și argumentată în fel și chip este deseori taxată stereotip drept o mostră de lacună educativă.

Interpretarea este oare corectă ? Nu cumva exigențele sportului de performanță nu mai sînt pe placul tinerelor generații (sau a unei părți) dornice de afirmare, muncitoare, ingenioase, dar refractare unui regim de viață, permanent comandat, desfășurat ca sub un clopot de sticlă ?

GH. DUMITRESCU : Vă referiți la o problemă actuală în toate domeniile de activitate. Volumul cunoștințelor, finețea calificării, impun exigențe sporite de tot felul, solicită tinerilor eforturi tot mai mari pentru adaptare și integrare. Stacheta se ridică continuu, iar înălțimea ei începe să-i sperie pe mulți. Soluția stă în selecție, în sporirea progresivă a sarcinilor, în educarea și înarmarea tinerilor cu metodele cele mai eficace pentru asimilarea tuturor cunoștințelor și valențelor necesare. Curajul în fața dificultăților e un semn de educație.

IONEL DRÎMBĂ : Ar fi corect, din punct de vedere al interpretării ca numai o parte din ceea ce se numește lipsă de educație a sportivilor să fie asociată cu sportul. Partea ce ține de „cei 7 ani de-acasă" e o chestiune generală și nu trebuie interpretată prin prisma condiției de sportiv.

Apoi altceva. Cînd se judecă comportarea și atitudinile noastre, ale sportivilor de azi, ar fi bine să nu se uite că între cei ce ne apreciază și noi se interpune o perioadă de intense restructurări și transformări pe toate planurile (inclusiv epoca unei conflagrații mondiale). Noi nu am cunoscut vicisitudinile unor vremuri apuse, nu ne-am întîlnit cu frustrările și nedreptățile pe care dv. le-ați suportat. Noi am intrat în viață cînd ea se netezise, se stabilizase, devenise mai demnă, mai îmbelșugată. Toate acestea și multe altele ne-au format o altă optică, ce vi se pare uneori curioasă. Atitudinea unor dogmatici a mers pînă acolo încît am fost apreciați după croiala pantalonului, după fel de fel de date exterioare, deși noi dovedeam că muncim cu seriozitate, îndeplinindu-ne îndatoririle, arătînd atașament idealurilor societății noastre. Să zicem că mie îmi place să mă îmbrac extravagant și să port favoriți. Dar acestea nu sînt simptome de superficialitate, nu sînt lucruri esențiale. Important e dacă îmi fac datoria, dacă respect toate normele de conviețuire socială.

OVIDIU BĂDINA : Într-adevăr, nu se va putea înțelege și interveni corect pentru ameliorarea standardului de educație a tineretului dacă nu se va ține cont de toate efectele datorate schimbărilor intervenite pe plan biofiziologic, psihologic, spiritual, economic, social, reflectate în optica noilor generații. După cel de-al doilea război mondial, și în special după 1950, au apărut o serie de modificări în structura psihofiziologică și biologică a tinerilor care compun acel fenomen cercetat astăzi și denumit „proces de creștere și dezvoltare accelerată". Scurtarea perioadei copilăriei, creșterea etapei de adolescență, maturizarea precoce, toate acestea au avut însemnate ecouri asupra valențelor psihologice ale indivizilor și ridică educatorilor întrebări dificile. Revenind la sport, vreau să adaug că și în acest domeniu s-a produs o revoluție științifică. Materialele, metodele, solicitările organismului s-au restructurat intens. Dar, am impresia că puțini dintre sportivi au recepționat lucid această modificare revoluționară și au încercat să i se integreze conștient. Vreau să subliniez că în structura noilor generații s-au produs mutații importante, iar fără cunoașterea și recunoașterea lor nu se vor putea înregistra progrese într-o chestiune atît de complicată cum este educația tineretului în general și a sportivilor în particular.

Nu mai este posibil ca un fotbalist de azi să fie o copie identică a celui de acum 20 de ani. Nici nu i se mai pot cere aceleași lucruri. La fel și cu atletul sau cu un alt sportiv. Altele sînt baremurile, tehnica de lucru, tactica de joc, materialele, ambianța, comandamentul social. E adevărat, poți găsi formule valabile pentru un anumit moment, dar trebuie ținut cont de legile evoluției, de rapiditatea procesului de uzură a unei anumite formule.

PAUL POPESCU-NEVEANU. Să ne întoarcem la problema personalității acestor tineri, element adus în discuție de Ionel Drîmbă. Ce s-a întîmplat cu noile generații ? Nu este vorba de nici o minune. Există o maturizare biologică condiționată material, există o reducere a cotei de efort fizic. Din punct de vedere muscular generațiile actuale nu sînt mai evoluate. Există, în schimb, o expansiune a fenomenului intelectual, tinerii sînt mai evoluați la scară de masă, dar nu au o inteligență mai profundă, ci o inteligență de scurt circuit. Finalmente la ce duce o asemenea evoluție ? La un fenomen de relativă instabilitate. Sînt ageri și deștepți, au intervenții de scurtă durată într-o direcție sau alta, dar nu se pot concentra vreme mai îndelungată, datorită unui deficit de voință. Sînt mai deștepți decît eram noi, însă mai puțin voluntari. Din acest scurt circuit datorat unor deficiențe de tenacitate, apare un fenomen frecvent întîlnit în sport, al eșecului în faza finalizării. În orice sport există un moment esențial. În timpul său, se pare că din cauza unor deficiențe afective-morale, apare criza. În sportul de performanță toate virtuțile sau deficiențele sportivilor trebuie corelate și cu statusul lor social. Văd că problema frămîntă cercurile sportive internaționale, iar ziarul SPORTUL a organizat în jurul ei o confruntare de opinii. În condițiile sportului modern, performerul nu poate fi lipsit de o îndemnizație oficială, care să-l recompenseze pentru timpul cheltuit în antrenamente și competiții. Există, se pare, un consens general în această direcție. Dar, foarte importantă ni se pare și modalitatea în care se face operațiunea. După mine, îndemnizația ar trebui dată în funcție de responsabilitatea manifestată de sportiv față de atribuțiile sale, și nu pentru o încadrare în producție pe care el nu o poate onora prin pregătirea sa profesională. În același timp, opinez pentru o calificare profesională efectivă, pe care subiectul să o exercite după renunțarea la activitatea sportivă, sau chiar în timpul acesteia.

OVIDIU BĂDINA : Profesorul Neveanu are dreptate. Sportivul să fie răsplătit corect pentru tot ce face efectiv, dar nu pentru ceea ce nu face. Numai așa vom putea îmbogăți arsenalul educativ prin muncă și pentru muncă.

PETRE DATCULESCU : Ar trebui să existe preocupări și pentru nivelul de aspirații ale sportivului. De cota aspirațiilor depinde foarte mult realizarea unor performanțe sau eșecul, în toate domeniile de activitate. Dacă sporesc exigențele și baremurile, în prima fază vor apare, firesc, anumite eșecuri. Este cunoscut faptul că un eșec determină o diminuare a nivelului de aspirație. Aceste mecanisme trebuie avute în vedere. Dar, trebuie cultivat în permanență la sportiv un nivel de aspirații superior și intervenit de cîte ori acesta scade. Educația sportivilor presupune întreținerea continuă a unei nevoi de realizare înaltă, acel „need achievement" cum îl numesc englezii.

O. VINTILĂ: Cred că este mult mai simplu să antrenezi un sportiv decît să-l educi. La un moment dat s-a considerat că la sport se poate veni oricum, că sportivii se pot comporta în afara oricăror norme. Ei nu ! În lumea sportului trebuie venit, după părerea mea, într-o ținută desăvîrșită, așa cum te duci îmbrăcat în prima zi de facultate.

Dacă performanțele s-au ridicat atît, apoi și materialul uman care aspiră la ele trebuie să fie altfel. Iar crearea și modelarea lui trebuie să devină mobilul unei întregi politici, declanșată pentru educația civică și fizică a tineretului națiunii. Optica față de sportivi trebuie diferențiată. A lăsa să circule în continuare părerea după care toți sportivii sînt niște tipi absorbiți doar de antrenamente și concursuri, opaci la ce este situat în afara perimetrului sportului, vizitatori doar de magazine în străinătate, iar nu și de muzee și pinacoteci, e fals și dăunător. Trebuie arătat întreg adevărul cu părțile lui bune și rele. Nu pledez pentru a escamota atitudinile reprobabile ale unor sportivi, spiritul lor gregar, aberațiile de la normele de conviețuire socială nu sînt de acord cu eludarea codului penal în cazul celor ce comit infracțiuni. Dimpotrivă. Ar fi bine să se manifeste în paralel o aspre me nesocotire față de culpabili, alături de o stimă marcată pentru cei cu preocupări multiple și lăudabile.

REDACȚIA : Lacunele activității antrenorilor se datoresc nepriceperii lor în chestiuni de educație ? Vi se par dezarmați în fața sportivilor, lipsiți de cîteva puncte de sprijin ferme, necesare pentru elaborarea și aplicarea măsurilor educative ? Sau operează ambele cauze ?

PETRE STEINBACH : Antrenorii manifestă slăbiciuni, neluînd măsuri atunci cînd sportivii comit abateri. Ar fi interesant de înțeles cauzele acestei lipse de energie. Eu o văd în atitudinea responsabililor cluburilor și secțiilor, care fiind obsedați de rezultate, tolerează sportivilor orice. Exemple ? Sute. Dacă nu se acționează prompt împotriva indisciplinaților, orice colectiv sportiv decade. De acord că generațiile noi au o psihologie mai aparte. Dar nu toți sportivii se comportă la fel. Eu cunosc bine mediul fotbalistic. Unii jucători au o conduită execrabilă. Știți de ce ? Fiindcă primesc niște condiții nepermis de bune, chiar la echipe de categorii inferioare. De ce un fotbalist din „C" trage chiulul în producție ? Atunci ce pretenții să mai avem la cei din „B" și „A" ? Așa încurajăm impostura, mediocritatea și plafonarea. De acord, așa precum s-a menționat în majoritatea opiniilor publicate de către ziarul SPORTUL în cadrul anchetei „Condiția socială a sportivului de performanță", ca elitele să fie ajutate într-un fel, pentru orele dedicate antrenamentului și competițiilor. Dar dezaprob ca niște oameni lipsiți de prezent și viitor sportiv să devină niște paraziți sociali.

Munca noastră de educație suferă de o veche șablonizare. Metoda ședințelor comune s-a dovedit ineficace. În schimb, puțini antrenori mai sînt interesați să cunoască viața intimă a sportivilor, preocupările, frămîntările lor. De multe ori, antrenorul nu-și cunoaște oamenii, lucrează cu niște străini, iar colaborarea rămîne formală.

Atitudinea sportivilor este determinată de ceva esențial : scopul. Numai cel animat de un țel important, cel ce vrea să ajungă un mare campion, va fi un tip capabil de realizări. Numai el va pune umărul conștient, alături de antrenor și se va autoinstrui, autoeduca, autocontrola, numai el va progresa notabil. Cel ce va fi blazat, dezinteresat, nu va face mare lucru, chiar dacă va avea cel mai bun antrenor.

REDACȚIA : Noi spunem, în genere, despre tînărul X sau Y că are realizări sportive mediocre fiindcă este superficial, cu responsabilitatea atrofiată și raționamentul se oprește aici. În realitate, ar trebui să se meargă cu analiza mai departe. Superficialitatea este, la rîndul ei, un efect. N-ar fi, poate, mai bine să investigăm cauza acestela, fiindcă numai astfel s-ar putea înțelege întreg lanțul slăbiciunilor ?

GH. DUMITRESCU : Într-adevăr. Cred că superficialitatea, de pildă, e doar o cauză de gradul II, la rîndul său ea însăși efectul unei cauze de gradul I.

Uneori printre sportivi se ivesc și autentice cazuri de deraieri morale. Aș propune ca în cadrul cluburilor să se formeze grupuri restrînse, compuse din oameni cu mare pricepere și valoare sufletească (conducători, pedagogi, psihologi, antrenori), la care să vină sportivii să se confeseze cu încrederea resimțită în fața părinților și să plece de acolo bine sfătuiți, ajutați, reconfortați. Le-aș denumi „cabinete de consultații interne", pentru cei cu diverse probleme de viață, de familie, de profesie etc., și să găsească înțelegere, îndrumare.

NICOLAE SOTIR : Aș vrea să mă refer la termenii unui conflict : **înfruntarea dintre dorința de a practica sportul de performanță și aspirația spre studii. Nu cred că toți sportivii de performanță trebuie să devină niște diplomați universitari. Mai întîi, fiindcă nu e posibil acest lucru, deoarece nicăieri nu există în universități atîtea locuri. Apoi, nu toți tinerii sînt înclinați și dotați pentru studii universitare. În cazul sportivilor, ar trebui încurajați să-și desăvîrșească studiile toți cei înzestrați, ce vor sincer să muncească serios în această direcție. În nici un caz nu se cuvine admis ca sportul de performanță să devină mijloc pentru obținerea unei diplome universitare. Fiecare trebuie să se mulțumească în societate cu locul conferit de însușirile sale și de cantitatea de muncă prestată efectiv.** Să mă refer concret la lotul de volei. Înregistrez tendința majorității componenților lotului național de a obține diplome universitare. Mă rog, nu e nimic rău în asta. Dar oamenii (unii dintre ei) cam uită de unde au pornit, cui datorează ascensiunea lor socială și ce datorii le revin pentru realizarea lor. Unii au fost descoperiți ca talente pentru volei. Erau atunci elevi. Au evoluat ca sportivi, au ajuns în echipa națională, au terminat liceul, au intrat în facultate, toată ascensiunea lor școlară fiind sprijinită de societatea noastră, inclusiv de organizațiile sportive. Dar cînd a fost vorba să participe la pregătiri pentru Jocurile Olimpice s-au recuzat pe motiv că au examene. E principala cauză pentru care nu am participat la ultima Olimpiadă, șapte din doisprezece adoptînd această poziție. Or, în anul olimpic ordinea responsabilităților ar fi trebuit să fie alta. Precum vedem, după ce și-au cîștigat o situație, au început să ignore mijlocul (sportul) care îi adusese pînă aici. Trebuie căutate soluții. Sportul de performanță solicită individul din ce în ce mai mult ; tot mai grele devin și studiile universitare ; iată termenii conflictului de care vorbeam. Nu ar fi mai bine ca sportivii de elită, care urmează concomitent și un institut de învățămînt superior, să aibă sesiuni deschise și să-și eșaloneze examenele pe mai mulți ani decît studenții obișnuiți, lipsiți de alte obligații în afara studiului ? În acest fel, nici randamentul sportiv, nici cel școlar nu ar fi afectate. Pe ambele planuri tînărul s-ar realiza mai temeinic. Aceeași problemă se pune în tot mai multe țări. În ultimii patru ani am lucrat în Franța. Acolo fenomenul de care amintesc a apărut mai devreme decît la noi. Pretutindeni, tineretul e preocupat de situația lui profesională, de perspectivele sale. Și în Franța sînt destui sportivi amatori, nu numai profesioniști. Din cauza problemelor de viață se constată preferințe pentru o carieră sportivă scurtă. În jurul vîrstei de 24 de ani, sportivul amator își înghebează o familie și se concentrează asupra carierei sale, renunțînd la activitatea sportivă. Foarte rar se mai întîlnesc sportivi amatori care ating 30 de ani. Îi obligă viața să părăsească sportul, fiindcă trebuie să-și croiască un drum. Nimeni nu le oferă vreo recompensă pentru timpul consumat cu activitatea sportivă. În schimb, la noi există acest sprijin, aspect pe care îl subliniez în mod deosebit. Oferindu-se tînărului posibilitatea de a-și efectua studiile, el se poate ocupa serios și de sport. La terminarea activității competiționale el va beneficia și de o calificare profesională superioară.

O altă chestiune. În sporturile unde linia concesivă domină, rezultatele sînt și au fost întotdeauna mai slabe. Așa se întîmplă în unele jocuri sportive, în fotbal mai ales, dar și în volei, baschet, adică în sporturi care trezesc pasiuni puternice, datorită cărora influența opiniei publice și a unor foruri conducătoare e mai mare. Această presiune e uneori lipsită de discernămînt și operează negativ asupra responsabililor și tehnicienilor. Am toată stima pentru realizările din ramurile sportive individuale, dar, să știți că în zona lor se poate lucra mai bine, fiindcă influențele din exterior sînt aproape inexistente, iar specialiștii sînt lăsați să procedeze cum le dictează competența. Acolo, sportivul vinovat este sancționat, nu sare cine știe cine să-l ia apărarea, știrbind principii. Curmarea influențelor și imixtiunilor ar aduce sportului nostru numai urmări favorabile. Pe planul educației sportivilor, figura dominantă trebuie să fie antrenorul.

REDACȚIA : Retragerea unui campion din activitatea sportivă ar putea fi însoțită de oarecari perturbări psihice, datorită trecerii de la un status social cu prerogative suplimentare, la condiția unui om obișnuit ?

CĂTĂLIN MĂMĂLI : Un sportiv, mai ales unul de performanță, este obligat la un moment dat să se retragă din activitate. Apare un moment critic pentru el. Trebuie să ne întrebăm și să vedem ce se întîmplă din acest moment cu fostul campion, cu fosta vedetă. Trebuie să ne îngrijim, din vreme, ca el să aibă, în continuare, un status social onorabil. Obișnuit pînă atunci să fie privit, admirat, recompensat, mereu obiectul atenției celor din jur (presă, televiziune, radio etc.) vine momentul în care o serie de avantaje de ordin material și moral, o serie de satisfacții legate de afirmarea personalității dispar. Acest sportiv are o profesiune, totuși, ea nu-l poate oferi satisfacțiile dinainte. De aici, consecințe pe plan fiziologic, material, moral, psihologic, bineînțeles, toate acestea înglobate în condiția socială a sportivului. Iată de ce este nevoie ca sportivul să fie pregătit din toate punctele de vedere, pentru momentul retragerii lui din activitatea sportivă.

REDACȚIA : Se vorbește numai despre educația sportivului. Dar am uitat, se pare, că sportul însuși are o mare forță educativă. Spiritul competitiv a denaturat într-atît potențialul educativ al sportivului încît a anihilat valorile morale existente în esența sportului ? De ce oare se vorbește atît de insistent despre necesitatea educării sportivilor, cînd însăși practicarea sportului ar trebui să-i educe ?

CĂTĂLIN MĂMĂLI : Este, într-adevăr, evidentă această răsturnare a termenilor. Sportul a fost și trebuie să rămînă întotdeauna un factor de înfrumusețare morală. Rolul sportului în educația morală este necesar să apară încă din primii ani cînd individul începe să-l practice. Nu vorbesc de etapa junioratului și senioratului, ci de etapa cînd viitorii campioni sînt „pitici". Orientarea etică ce se dă sportivului în primele faze, la primele contacte cu întrecerea sportivă, îi va influența, cred, pe parcursul întregii vieți. Este de mare însemnătate prima direcționare etică a sportivului. Din păcate, valențele morale ale sportului rămîn nefructificate și la început și cu atît mai mult mai tîrziu.

EMIL GHIBU : Aș vrea să sugerez cîteva soluții în problema educației. Una recomandată de bune rezultate, ar fi metoda învingerii greutăților. E vorba de obstacole obiective impuse în antrenament și de o serie de solicitări de ordin subiectiv, cum ar fi imperativul de a duce o viață sobră, cu acceptarea unor renunțări.

Altă sugestie s-ar referi la modul cum trebuie interpretată victoria sau înfrîngerea. Aceste momente corect apreciate pot avea virtuți educative. Eșecul nu este rușinos atît timp cît sportivul a făcut tot ce era omenește posibil ca să cîștige. Individul care participă cu toată capacitatea lui la lupta sportivă, dovedește personalitate și educație. Nici victoriile nu trebuie apreciate stereotip, ca efect al unor comportări fără cusur. Sînt victorii repurtate în fața unor adversari mediocri, ce nu spun prea mult despre calitățile învingătorilor.

Politica concesiilor o consider falimentară. Acolo unde s-a practicat, deznodămîntul a fost precar. Fotbalul a avut cel mai mult de suferit din acest punct de vedere. Antrenorul este figura centrală în instruirea și educația sportivă. Imixtiunea în raza antrenorului, neutralizarea măsurilor punitive pe care le ia acesta în chestiuni de educație trebuie combătute sever.

Tov. profesor Neveanu a abordat aci o problemă mai nouă, vorbind despre **corelația dintre aspirație și randamentul activității.** La mulți antrenori există un nivel de aspirații înalt, dar nu de puține ori, el nu este în concordanță cu nivelul procesului de pregătire și cu valoarea reală a adversarului. În asemenea situații, se înțelege că aspirațiile nu sînt suficiente, ba chiar pot influența negativ.

Aș mai aminti o problemă : **interrelația spectatori-sportivi. SPECTATORII ÎI EDUCĂ PE SPORTIVI ȘI INVERS.** De aci, **obligația noastră de a-i educa pe spectatori, dar și pe sportivi, deoarece ei se influențează reciproc !** Prin atitudini foarte mici se influențează publicul, arbitrii, în bine sau în rău, cu toate consecințele ce decurg. Avem și aci multe lipsuri la unii sportivi (vezi poloiștii noștri de mare valoare). E o problemă la care trebuie să ne gîndim continuu.

Vreau să mă refer și la dragostea de club, sentiment care rezolvă multe probleme educative. Mai întîi, sportivul nu se transferă cînd e legat sufletește. Fotbaliștii noștri din trecut aveau posibilitatea să ajungă profesioniști, dar **mulți nu-și schimbau clubul în fața unor avantaje materiale.** Astfel, **cînd spuneai Bindea sau Dobay, spuneai „Ripensia". Deci, pasiunea pentru club reprezintă un factor educativ de mare însemnătate.** El luptă pentru club și numai în secundar, și pentru alte considerente.

S-a discutat o problemă care este mai grea : influența reciprocă dintre pregătirea profesională și sportul de performanță. Pentru noi există foarte multă claritate în această chestiune. Activitatea profesională — socotim noi — nu aduce nici un prejudiciu, ci ajută sportivului de performanță. Ce înseamnă activitatea profesională ? Tînărul e student, elev sau — dacă a terminat studiile — este încadrat în producție. Pentru o perioadă, el își dedică majoritatea timpului liber ca și vacanțele, practicării sportului favorit. Soluțiile diferă de la țară la țară. În orice caz, este greu să facem un „STAS" pentru soluționarea problemei. Din foștii noștri campioni, unii au terminat facultatea, alții s-au calificat prin școlile profesionale sau tehnice, astfel că, în prezent, toți desfășoară o utilă activitate socială în producție.

TRADIȚIILE NU SE DEZMINT !

Datorită așezării sale geografice, județul Harghita oferă condiții optime pentru practicarea sporturilor de iarnă. Trebuie să amintim, de altfel, că în orașul reședință de județ — Miercurea Ciuc — există o echipă de hochei, „Avîntul", bine cotată în ierarhia internă, că de aici și-au luat zborul mulți schiori și hocheiști componenți ai loturilor naționale. Tocmai datorită așezării geografice, de invidiat, s-a format în județul Harghita un adevărat cult pentru practicarea sporturilor aspre ale gheții și zăpezii.

Pentru a afla cîteva amănunte în legătură cu stadiul actual și cu dezvoltarea ce o vor cunoaște sporturile de iarnă în actualul sezon am adresat, recent, cîteva întrebări președintelui Consiliului județean pentru educație fizică și sport, ION FERENCZI.

● Știm că în județul dv. există o bună tradiție în practicarea sporturilor pe zăpadă și gheață. Intenționați să mențineți și să amplificați tradiția ?

— *Există, într-adevăr, bunul și sănătosul obicei la tine